

BÀLSAM

Stachys byzantina C. Koch

1. [1848,*Linnaea*,21: 686] $2n = 30$

SINÒNIMS DEL NOM CIENTÍFIC

- *Eriostomum lanatum* Hoffmanns. & Link, [Fl. Portug. 1: 105 (1809)]
- *Stachys lanata* Jacq. [Icon. Pl. Rar. 1: 11, t. 107 (1787)]
- *Stachys olympica* Poir. [J.B.A.M.de Lamarck, Encycl., Suppl. 5: 226 (1817)]
- *Stachys taurica* Zefir. [Bot. Mater. Gerb. Bot. Inst. Komarova Akad. Nauk S.S.S.R. 14: 348 (1951)]

NOMS POPULARS

Alemanys:	Woll-ziest/Wolliger ziest/Byzantinischer ziest / Eselsohr / Filz-ziest / Hasenohr
Anglès:	Lamb's ear/Lamb's-ear / Lamb's ears / Lambs' ears / Woolly hedge-nettle/ Blanket-leaf/Hedgenettle
Àrab:	بطنج بيزنطي
Castellà:	Hierba blanca, Hoja de liebre, hoja vellosa
Català:	Herba de Sant Pelegrí, bàlsam, herba peluda, orella de conill
Danès:	Lammeøre
Eslovac:	Čistec vlnatý
Eslovè:	Čišljak volnati / Volnati čišljak
Estonià:	Villane nõianõges
Finlandès:	Nukkapähkämö
Francès:	Epiaire de Byzance/Epiaire laineuse / Oreille de lapin / Oreille de lièvre / Oreille d'ours
Gal·lès:	Clust yr oen
Holandès:	Ezelsoor/Ezelsoren
Islandès:	Lambseyra
Italià:	Stregona candida
Japonès:	ラムズイヤー
Noruec:	Lammeøre / Lammeøyre
Persa/Farsi:	سنبله‌ای نقره‌ای
Polonès:	Czyściec wełnisty
Portuguès:	Língua-de-ovelha / Orelha-de-ovelha/ Lambari
Rus:	Чистец византийский
Suec:	Lammöron
Txec:	Čistec vlnatý/Čistec byzantský
Ucrainès:	Чистець візантійський/Чистець шерстистий
Xinès:	绵毛水苏

DESCRIPCIÓ BOTÀNICA

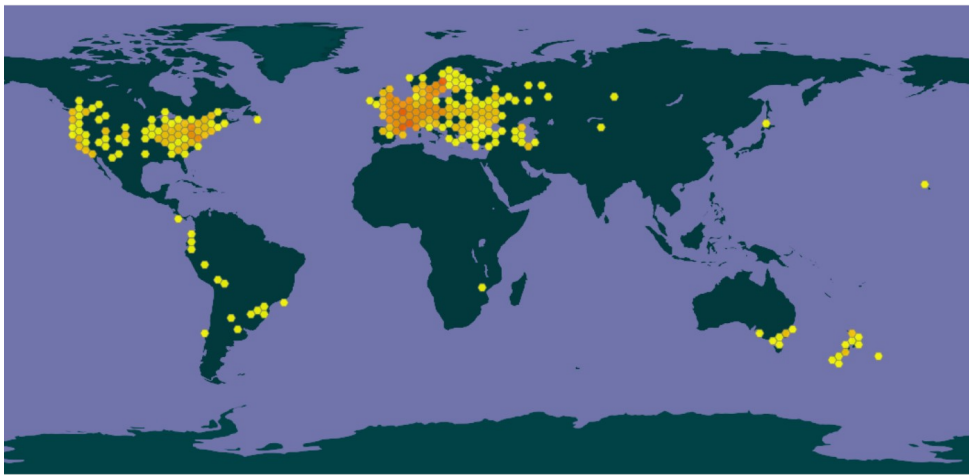
La família de les *Labiatae* A.L. de Juss. es distingeix per tenir les flors gamopètals, superovàriques i anisostèmones, el fruit en tetra-aqueni (o diaqueni) i l'estilet ginobàsic. Dins la família de les Labiades, el gènere *Stachys* es distingeix per tenir la corol·la netament bilabiada, els 4 estams didínams aproximats i paral·lels sota el llavi superior de la corol·la, l'estil dividit en 2 rames quasi iguals, àpex de l'aqueni arrodonit, fulles entre les flors similars a bràctees i cel·les de les anteres oposades per l'àpex i no paral·leles. Dins el gènere, *Stachys byzantina* es distingeix per tenir una mena de llana recobrint tota la planta i algunes tiges rastreres.

Stachys byzantina és una planta tota ella sedosa-llanosa blanquinosa, de tiges dretes i algunes rastreres, i amb flors rosades. Pot ser anual en climes freds o reviu uns quants anys en climes benignes. Les tiges tenen secció quadrangular i algunes ramificacions. Poden arribar fins als 60 cm d'alçada. Les fulles són toves, carnoses, amb arrugues fines i denses i recobertes per ambdues cares d'una pilositat blanca sedosa llanosa densa.

Fan 5-10 × 2-3 cm, són lanceolades-oblongues i neixen oposades; el pecíol pot fer 1-6 cm. Els marges són crenulats. La inflorescència en espiga de verticil·lastres laxa fa 10-25 cm. En mig les flors les fulles són molt menors i subsèssils. El calze fa 10-11.5 mm i és tomentós per fora i glabre per dins; té 5 dents de 3 mm triangulars oberts en estrella. La corol·la fa 13 mm, és pilosa per fora, de color morat més o menys o blava o vermella, amb el tub de 7 mm, el llavi superior de 4.5-6 mm, enter, i el llavi inferior de -56 mm, amb 3 lòbuls, essent el central major. Estams exserts del tub. Estigma exsert, bífid, amb rames de 1.5 mm.

HÀBITAT I DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA

Planta oriünda de Turquia i el Caucas, es cultiva als jardins, en especial els de muntanya d'Hongria, Itàlia, França i Pirineus. Es pot trobar a vegades assilvestrada. A Catalunya és més fàcil trobar-la al Berguedà i al Ripollès, però també és possible trobar-la a les muntanyes del prelitoral. A La península hispànica es troba a més al Pirineu d'Ossa, al Cantàbric i a la Serra madrilenya.

Stachys byzantina al món, segons GBIF

PROPIETATS I USOS MEDICINALS

• Alzheimer	• febre
• ansietat	• ferides
• anticancerós	• gota
• anticonceptiu	• <i>Klebsiella pneumoniae</i>
• antioxidant	• mal d'estómac
• antitirosinasa	• mal de ventre
• <i>Bacillus subtilis</i>	• mareig
• <i>Candida albicans</i>	• migranya
• cicatritzant	• <i>Pseudomonas aeruginosa</i>
• càncer de matriu	• rampes a les cames
• cremades	• <i>Staphylococcus aureus</i>
• dermatitis	• <i>Staphylococcus sanguis</i>
• diabetis	• talls infectats o que sagnen
• digestiu	• taquicàrdia
• dismenorrea	• tumors cerebrals
• <i>Enterococcus faecalis</i>	• tumors genitals
• <i>Escherichia coli</i>	• úlceres canceroses
• esclerosis de la melsa	• vulnerari

PREPARAT CONTRA EL CÀNCER: bàlsam + oli + rel de *Ranunculus parnassifolius* + ballarucs de *Rosa canina* amb *Rhodites* + rel de *Conium maculatum*. Cal macerar-ho un mes.

PRINCIPIS ACTIUS DEL STACHYS BYZANTINA

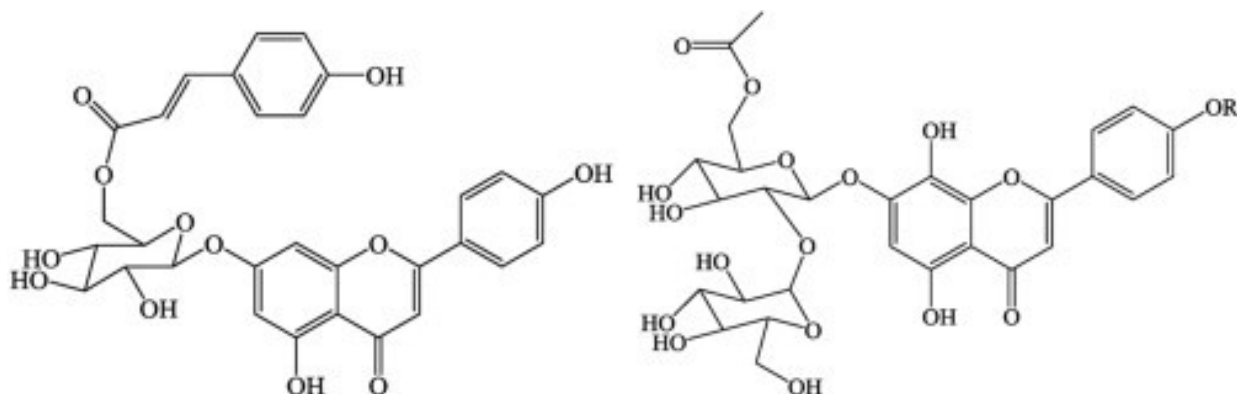
• 2-fenil-etil-beta-D-xilopiranosil-(1→6)-beta-D-glucopiranòsid	• citròsid A
• 2'-O-arabinosil-verbascòsid	• coniferina
• 4-O-metil-hipolaetina-7-O-(6-O-acetil)-beta-D-al·lopiranosil-(1→2)-beta-D-glucopiranòsid	• darendòsid B
• 6R,9R-3-oxo-alfa-ionol-glucòsid	• dehidro-vomifoliol
• 6R,9S-3-oxo-alfa-ionol-glucòsid	• echinacina
• àcid clorogènic	• estaquiòsids E-H
• àcid hexadecanoic-etil-èster	• estaquisetina
• àcid rosmarínic	• èsters de monomelitòsid
• aeschynantòsid C	• feniletanoides
• androsina	• fenol, 2,4-bis (1,1-dimetil-etil)
• anisofolina A	• glucoacetosi-ringona
• apigenina	• icarísid B ₂
• apigenina-7-O-(6-p-coumaroïl)-glucòsid	• iso-acetòsid
• apigenina-7-O-beta-D-glucopiraòsid	• iso-escutel·lareïna-4-metil-èter-7-O-(6-O-acetil)-beta-D-al·lopiranosil-(1→2)-beta->D-glucopiranòsid
• apigenina-7O-[3-O-p-Z-cumaroïl]-beta-D-glucopiranòsid	• iso-escutel·lareïna-7-O-(6-O-acetil)-beta-D-al·lopiranosil-(1→2)-beta->D-glucopiranòsid
• apigenina-7O-[6-O-p-Z-cumaroïl]-beta-D-glucopiranòsid	• leonòsid B
• beta-sitosterol	• martinòsid
• blumeol C-glucòsid	• mono-linoleïl-glicerol-trimetil-sili-èter
• byzantionòsid A	• neo-lloydosina
• byzantionòsid B	• oli essencial
• capneòsid I	• rhodiolòsid
• capneòsid II	• siringina
• catequina	• verbascòsid
• cistanòsid F	• vitamina E
	• vomifoliol

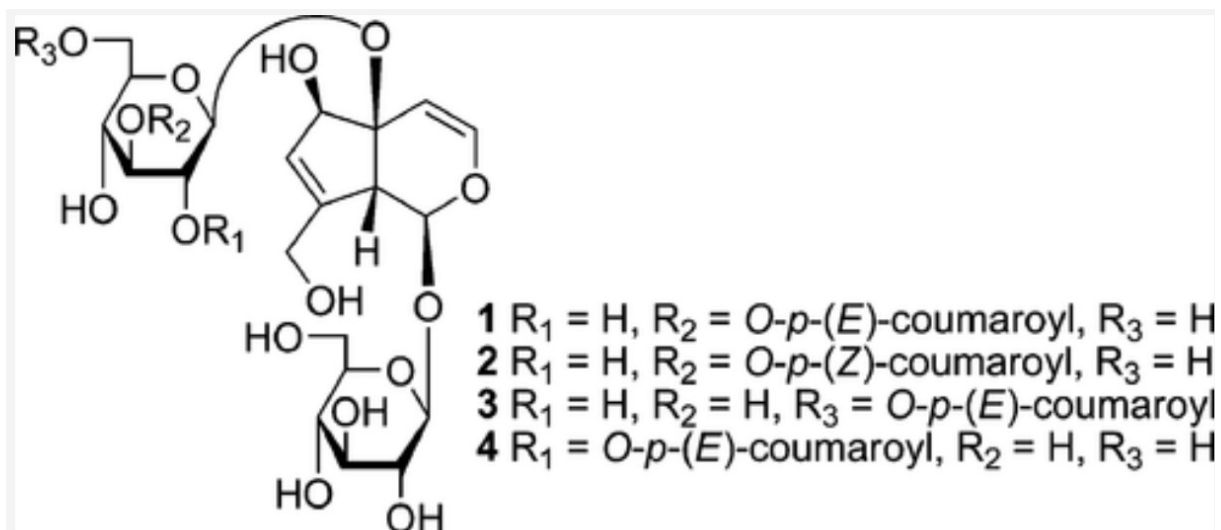
OLI ESSENCIAL 0.1%

• 1,8-cineol 15%	• alfa-humulè 4-8%
• 2-pentadecanona-6,10,14-trimetil 3-6.5%	• alfa-neoclovè 0-0.5%
• 6,10,14-trimetil-pentadecan-2-ona 6.5%	• alfa-pinè 1%
• àcid hexadecanoic-metil-éster 0-0.5%	• alfa-terpinè 0-0.5%
• alfa-amorfè 0-4.5%	• alfa-terpineol 0.5-8%
• alfa-bisabolol 3-5%	• al·lo-aromadendrè
• alfa-cadinol 1.5-7%	• benzaldehid 2%
• alfa-copaè 0.5-16%	• beta-cubebè 0-16%
• alfa-cubebè 0.5%	• beta-elemè 6.5%
• alfa-elemè 0-8%	• beta-bisabolè 0-3%
• alfa-farnesè 0-0.5%	• beta-burbonè 0.5%
	• beta cariofil·lè 0-14%
	• beta-costol
	• beta-cubebè 7-12 %

- beta-pinè 4-6%
- biciclo-lemè 0.5%
- calarè 0-1%
- càmfora 0.5-2%
- cariofil·lè-òxid 3-4%
- carvona 0.5%
- cedrèn-13-ol-8 0-11%
- cubenol 0.5-10%
- delta-cadinè 0-5%
- E-beta-ionona
- E-nuciferol 2%
- eicosà 1-2%
- epi-cubebol 0.5-9%
- espatulenol 0-18%
- fenchona 1%
- heptacosà
- gamma-cadinè 0.5%
- gamma-muurole 0.5-1%
- geranil-acetat 0.5%
- geraniol 0-0.5%
- germacrè B 0.5%
- germacrè D 6.5-37%
- heneicosà 1%
- humulè-epòxid II 3-7%
- iso-cariofil·lè 0-0.5%
- linalool 0-13%
- mentona 7%
- n-hexacosà
- n-nonadecà 0-7%
- n-octadecà
- n-pentacosà 4%
- n-tricosà 6.5%
- nerol 0.5%
- nerolidol 0-58%
- nonacosà 0-0.5%
- nonanal 0.5%
- p-cimè 0-13%
- pentacosà 1-2%
- piperitenona 10%
- tau-muurolol 0-1.5%
- timol 0-9%
- trans-nerolidol 0-0.5%
- tricosà 1%
- valeranona 0-12%
- viridiflorol
- Z-lanceol-acetat 6%

flavona-glucòsids de *Stachys byzantina*

èsters de monomelitòsid